

Hơn 20 năm trước, ngay cả khi còn bị “ngăn sông cấm chợ” ở vùng Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) có gần 600 chợ (lớn, nhỏ) sau đó tăng lên gần 1.000 chợ (An Giang 169 chợ, Tiền Giang 150 chợ, Long An 120 chợ...). Ở đâu xóm lập một chợ, cạnh đường làng rộn ràng tấp nập lập chợ, nơi kinh đảo bắt gặp dòng sông có chợ. Chợ Rạng Đông thuộc huyện Thoại Sơn (tỉnh An Giang) nằm dưới chân núi, bên cạnh con kinh...

Còn nhớ những năm sau 1975 cảnh đồng xã Mỹ Lạc, huyện Thủ Thừa (Long An) vẫn còn vết tích chiến tranh mà bây giờ trên những hố bom Mỹ khi xưa, bà con xúm xít mua bán. Tương tự như vậy, mỗi ngày nào “những tiệm tạp hóa lưu động” bằng xuồng, ghe len lỏi vào các vùng sâu hẻo lánh ở Đồng Tháp Mười, thì bây giờ vùng này đã có nhiều chợ quê. Cuộc sống thường nhật của những tiểu thương lưu động các miền quê đã hiếm đi vì đâu trên xóm dưới đều đã có chợ. Khi cảnh đồng hoang trở thành đồng lúa tăng hai ba vụ, đời sống người nông dân khá lên thì “chợ quê” được hình thành và “đồng sung thì chợ sung”.

Hơn 50 năm trước, khi tỉnh lộ 49 (nay là Quốc lộ 62) chưa mở, người nông dân Đồng Tháp Mười (như ở Vĩnh Hưng) hãy còn xa lạ với chiếc xe hơi, họ chỉ quen với chiếc xuồng ghe xuồng chợ sau mùa thu hoạch lúa nổi. Bây giờ không chỉ riêng Long An, Tiền Giang, Đồng Tháp... các xã vùng sâu vùng xa đã có điện thoại nối mạng quốc gia và quốc tế. Khi Internet phát triển, nông dân làm quen với mạng, trang web trong nhà... chợ quê thời kinh tế thị

ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

thời hội nhập

trường khác với chợ quê ngày xưa. Người nông dân muốn biết giá vàng giá đô-la chỉ cần “nhấp chuột”, hoặc ra các tiệm vàng ở chợ quê là có thông tin. Chợ đã tạo ra bước ngoặt phát triển kinh tế của một vùng. Bởi khi có chợ buộc người ta phải tích cực xây dựng đường sá, điện, nước sạch... phục vụ sinh hoạt đời sống.

Một số viên chức các địa phương cho rằng, có chợ là có tất cả! Chưa có thể nói đó là sự cường điệu, nhưng tính lạc quan đó đầy thuyết phục, từ khi có chợ - đâu là chợ quê, mức sống người dân được nâng cao hơn. Chợ An Hào, huyện Tri Tôn (An Giang) mới xây nhưng khánh thành xong là đã thấy chật, trong nhà lồng chợ chỉ đủ chỗ cho những gánh hàng ăn. Ở đây bán và mua đường như là thú vui, là sự quen nhau thân ái giữa người Kinh và người Khmer. Chợ quê như bản tính người nông dân đơn giản, thật thà, người trong chợ đối xử với nhau như trong chòm xóm. Ai đã đi chợ đêm ở Gò Đen; huyện

HOÀI AN

Bến Lức (Long An) hoặc Chợ Mới Tân An mới thấy hết tình tương yêu chòm xóm của bạn hàng đối với bạn hàng. Chỉ là chợ chòm hóm thôi, nhưng họ mua bán trao tay nhau suốt đêm. Rau cải từ Cần Đước, Cần Giuộc được bạn hàng mua chuyển về TP. Hồ Chí Minh. Việc mua bán chỉ thỏa thuận “miệng”, ấy vậy mà tin nhau, có tin nhau mới làm ăn được. Chợ quê Gò Đen sung túc thì nông thôn quanh vùng mới phát triển, điện về, ti-vi, đầu máy DVD, máy vi tính, xe hon-da... về theo.

Chợ quê mở ra, nếp sống nông dân bắt đầu chuyển sang nếp sống thị dân, từng bước công nghiệp hóa. Sáng sớm tỉnh mơ, họ đâu còn lủi thủi một mình bên tách trà nóng. Nơi quán cà phê đầu chợ, anh công

nhân, bác nông dân, anh trí thức bàn về tình hình thế giới mới diễn ra hồi hôm xem ti-vi, về chủ trương rút giấy phép những nhà đầu tư không đủ năng lực đến bù giải tỏa, chống quy hoạch treo, bàn về việc cần có nơi tập trung giết mổ gia súc sạch để đưa ra thị trường... Tất nhiên, những câu chuyện rôm rả bên tách cà phê không thiếu việc chăm sóc, thu hoạch mùa vụ. Giờ đây, sau buổi làm đồng về, người nông dân không chỉ biết mùi mẫn với đờn ca tài tử, mà họ còn lo lắng đến những đổi thay của quê hương, đất nước, suy nghĩ đến việc chuyển dịch cơ cấu cây trồng và ứng dụng khoa học kỹ thuật trên đồng ruộng. Những cô thôn nữ vùng Tây Nam bộ trước đây từng gội đầu bằng nước tro để lảng, nước trái bồ kết, nay đi chợ quê để lán đẹp hoặc mua cho mình chai dầu gội đầu bồ

kết Mỹ Hảo hoặc sang hơn thì của Pantene, Clear... Chợ quê cũng có tiệm may, cửa hàng cho thuê quần áo cưới như chợ Thanh Phú Long, huyện Châu Thành (Long An) không kém gì ở chợ thị xã.

Chợ quê đang từng bước hội nhập vào kinh tế thị trường. Nhịp độ một ngày mỗi phát triển nhanh, một bộ phận nông dân không còn chân lấm tay bùn khi các khu dân cư hiện đại mọc lên trên quê mình, họ chuyển sang những ngành nghề dịch vụ khác, thu nhập cao hơn. Nếu chú bé ngày nào còn gò lưng trâu, giờ có chợ đổi đời thành người thợ. Dịch vụ mở ra tại các chợ càng nhiều càng góp phần ngăn chặn làn sóng nông dân bỏ ruộng vườn lên thành thị kiếm việc làm.

“ Vạn sự khởi đầu nan ” từ cái chợ. Chợ không phải tự nhiên mà có, cũng như không thể mọc lên theo ý muốn của riêng ai. Ví như chợ Mỹ Thới, TP. Long Xuyên (An Giang), hay chợ Hòa Phú, Châu Thành (Long An) buổi đầu được xây nên do chủ quan của vài cán bộ, nên lúc mới xây xong chỉ là chỗ trú mưa, trú nắng của khách đi đường. Chợ quê mọc lên như nấm của thời kỳ kinh tế thị trường, nhưng phải định hướng phát triển sao cho vừa.

Từ chương trình phát triển nông thôn theo hướng “tam nông” (nông thôn, nông nghiệp, nông dân), người nông dân vùng ĐBSCL chuyển mình làm ăn có bài bản hơn, các nhà trí thức gắn bó với nhà nông thông qua các lớp tập huấn chuyển giao khoa học kỹ thuật. Các tỉnh ĐBSCL định đạc bước vào thời kỳ hiện đại hóa nông nghiệp, văn minh hóa nông thôn và trí thức hóa nông dân. Một trong những biểu hiện đó là sự phát triển tràn đầy sinh lực của chợ quê ■